

Reactie Buma/Stemra op het voorstel voor de Richtlijn Collectief Beheer

Citeersuggestie: M. de Vries en A. Kroeze, *Reactie Buma/Stemra op het voorstel voor de Richtlijn Collectief Beheer*, IEF-Forum.nl, [IEF 11736](#).

Het voorstel voor een Richtlijn van de Europese Commissie over het collectief beheer van auteurs- en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten in muzikale werken voor online gebruik in de interne markt (Richtlijn Collectief Beheer)¹. door: Buma/Stemra².

0. Inleiding

De Europese Commissie heeft een voorstel Richtlijn Collectief Beheer (hierna: 'de richtlijn') geïntroduceerd. Met de richtlijn introduceerde Eurocommissaris Michel Barnier³ op 11 juli 2012 nieuwe voorschriften voor CBO's. Voordat deze voorschriften voor CBO's gelden, moeten ze door de lidstaten in nationale wet- en regelgeving worden omgezet.

Voorschriften zijn voorgesteld op het gebied van: transparantie, financieel beheer, bestuur, toezicht, de mogelijkheden voor rechthebbenden om over hun auteursrechten te beschikken en multi-territoriale licensering van 'online rechten in muzikale werken'. Het is belangrijk om te onderstrepen dat de Europese Commissie regels stelt welke gelden voor het beheer van *alle* offline en online categorieën en typen auteursrechten. De Europese Commissie stelt voorschriften ten aanzien van alle diensten van CBO's omdat de Europese Commissie er van uit gaat dat de inkomsten van CBO's voor het grootste deel zullen bestaan uit ander muzikaanbod dan het online aanbod.

Met de introductie van de richtlijn stelt de Europese Commissie zich het volgende ten doel:
a). de standaard van bestuur en transparantie van CBO's verhogen opdat rechthebbenden meer

effectieve controle kunnen uitoefenen en de efficiency kunnen helpen verbeteren.
b). de multiterritoriale licentieverlening van online muzikaanbieders mogelijk maken.

1. Repertoire van rechthebbenden

De positie van rechthebbenden verbetert onder de richtlijn. Rechthebbenden (uitgevers en auteurs) krijgen voldoende mogelijkheden om zelf keuzes te maken hoe zij hun repertoire willen beheren. Tevens zullen zij zich kunnen beroepen op nieuwe aan CBO's gestelde voorschriften. In dat kader kunnen bijvoorbeeld worden genoemd de informatieverstrekking naar de rechthebbenden of de termijnen die gelden voor de repartitie van gelden. De Europese Commissie schrijft voor op welke wijze CBO's moeten worden bestuurd, welke informatie met de buitenwereld moet worden gedeeld en welke procedures moeten zijn geïmplementeerd. Buma/Stemra ziet het belang van deze Europese kwaliteitsstandaard voor CBO's .

2. Huidig online licentiesysteem

Onder het huidige Europese systeem kunnen CBO's hun eigen repertoire (dat is het repertoire van de auteurs en uitgevers die rechtstreeks bij hen zijn aangesloten) wereldwijd licenseren. Het repertoire dat CBO's op basis van tussen CBO's onderling gesloten wederkerigheidsovereenkomsten vertegenwoordigen, mag uitsluitend worden gelicenseerd binnen het land waarin de betreffende CBO is gevestigd. Voor dat laatste geldt een belangrijke nuancering. De grote Anglo-Amerikaanse muziekuitgevers, oftewel de majors, hebben namelijk op grond van de aanbeveling van de Europese Commissie⁴ hun online- Mechanical Rights (MR) teruggetrokken uit het collectief beheer. Inmiddels hebben de CBO's deze rechten via mandaten weer terug gekregen, maar op grond van die mandaten hebben de majors het recht om "grote" DSP's zelf

¹ Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende het collectieve beheer van auteursrechten en naburige rechten en de multiterritoriale licentieverlening van rechten inzake muziekwerken voor onlinegebruik op de interne markt, COM(2012 372/2 [red zie ook [IEF 11565](#)].

² Michael de Vries (jurist Buma/Stemra) en Anja Kroeze (General Counsel Buma/Stemra). Dit stuk is op persoonlijke titel geschreven.

³ Michel Barnier is commissaris van het Directoraat Generaal Interne Markt en Diensten van de Europese Commissie.

⁴ Recommendation 2005/737/EC

rechtstreeks te licentieren. Dat doen ze (Europa breed) ook. Het gevolg van het – nu bekritiseerde - Europese systeem is dat DSP's voor het gebruik van wereldrepertoire verschillende licenties moeten verkrijgen van de desbetreffende majors (4x) en van de desbetreffende CBO's (27x). Ten aanzien van dit huidige systeem geeft de Europese Commissie aan dat de moeilijkheden voor DSP's om multi territoriale licenties te verkrijgen bij 27 CBO's en 4 majors niet moeten worden onderschat. Tevens wordt door de Europese Commissie aangegeven dat de fragmentatie van repertoire de toegang voor consumenten tot een ruim cultureel online aanbod zou dwarsbomen.

3. Nieuw online licentiesysteem over de grenzen heen

De richtlijn is door de Europese Commissie geïntroduceerd, om het afsluiten van licenties door DSP's te vergemakkelijken en het online muziekaanbod te vergroten. Om dat doel te bereiken is het van belang dat repertoire zo veel mogelijk gecentraliseerd wordt beheerd door de zogenaamde 'hubs'. Hubs zijn CBO's die multi territoriale licenties voor online verstrekken aan DSP's en die voldoen aan de voorschriften van titel III van de richtlijn. Alleen deze hubs mogen multi territoriale licenties voor online muziekaanbod verstrekken. Door de introductie van strenge voorschriften voor hubs ontstaat volgens de Europese Commissie een licentiesysteem waarin DSP's aan zo weinig mogelijk organisaties een licentie hoeven te vragen. De richtlijn levert hiermee feitelijk de grondslag voor de 'one stop shop'. Hoeveel hubs er uiteindelijk zullen komen, is niet duidelijk. Wel duidelijk is dat het aantal CBO's waar een DSP's langs moet gaan voor een licentie drastisch zal verminderen.

De Europese Commissie heeft ervoor geprobeerd te zorgen dat het creëren van de hubs niet ten koste zal gaan van de culturele diversiteit in het Europese muziekaanbod. Om die reden heeft de Europese Commissie waarborgen in de richtlijn ingebouwd ter bescherming van de kleinere CBO's. De kleinere CBO's worden bijvoorbeeld uitgezonderd van bepaalde eisen ten aanzien van transparantie en verslaglegging.

Verder worden CBO's niet verplicht om te voldoen aan de voorschriften welke gelden voor het online multi territoriaal licenseren. Het repertoire van de

CBO's die dus geen hub status bezitten, kan op basis van niet exclusiviteit worden ondergebracht bij de hubs. Een hub mag een dergelijk verzoek van een CBO niet weigeren en de hub mag in de tarieven en voorwaarden geen onderscheid (niet discrimineren) maken tussen het eigen repertoire en het repertoire van de CBO, die van deze zogenaamde 'tag on' gebruik maakt. Er is overigens geen verplichting voor de hub het repertoire in een licentie aan een gebruiker op te nemen. Dit houdt in dat er wel een zogenoemd "must carry in" bestaat maar geen "must carry out". Tevens geeft de Europese Commissie CBO's de mogelijkheid om de aanzienlijke investeringen in IT systemen uit te sparen. CBO's mogen namelijk de diensten die betrekking hebben op het multi territoriaal licenseren, 'outsourcen'. Ook dit komt de relatief kleinere CBO's, die (nog) niet zodanig hebben geïnvesteerd in IT systemen dat zij de gigantische hoeveelheid data met betrekking tot streaming en downloaden van gebruikers kunnen verwerken, ten goede en daarmee de rechthebbende(n). Ten slotte kan worden genoemd dat op het licentieren van omroepen, voor wat betreft de online uitzending van radio- en televisieprogramma's, de voorschriften voor multi territoriaal licenseren van titel III, niet van toepassing zijn. Het licenseren van omroepen voor het uitzenden van online radio- en televisieprogramma's, tegelijk met of na de initiële uitzending⁵, kan dus door de nationale CBO's plaatsvinden, zonder dat deze CBO een hub hoeft te zijn en aan de voorschriften van titel III moet voldoen. Dat is zowel gunstig voor de CBO als de omroepen die op deze wijze een one-stop-shop kunnen krijgen.

Al deze waarborgen lijken ervoor te zorgen dat de kleinere CBO's die het, mondiaal beschouwd, minder bekende repertoire vertegenwoordigen, toch hun repertoire online multi territoriaal kunnen blijven licenseren. Doet de CBO dat niet, dan hebben rechthebbenden onder de richtlijn mogelijkheden om hun online rechten op andere wijze te (laten) beheren terwijl zij wel lid kunnen blijven van de betreffende CBO. Daarmee verzekert de Europese Commissie dat het kleinere repertoire niet ondersneeuwt door het grote repertoire van de majors en de hubs en dat het

⁵ Het betreft hier 'simulcasting', 'time-shifting' en 'catch up' rechten.

kleine repertoire online beschikbaar blijft voor consumenten.

4. Conclusie

Met de Europese Commissie onderschrijft Buma/Stemra dat auteursrechten van significant belang zijn voor de economie en de muziekcultuur. Dat Europese regels worden gesteld aangaande bestuur, transparantie en financieel beheer om dat belang te beschermen en een 'level playing field' te creëren in Europa is goed voor rechthebbenden en consumenten.

Ten aanzien van de consumenten wordt opgemerkt dat voor wat betreft het legale online aanbod al grote stappen zijn gezet. Ter illustratie wordt aangegeven dat door SEO Economische Onderzoek (hierna: 'SEO') het volgende wordt geconcludeerd: "Tot slot dient te worden opgemerkt dat de digitale markten zeer dynamisch zijn. Dit blijkt onder meer uit de progressie van de muzieksector, waar veel knelpunten die enkele jaren geleden nog actueel waren, inmiddels zijn overwonnen"⁶.

Buma/Stemra wijst er op dat er aan de nieuwe richtlijn ook mogelijke risico's kleven. De volgende risico's worden gesignaleerd:

1). De mogelijkheden welke worden geboden aan CBO's om hun repertoire op niet exclusieve basis onder te brengen bij hubs in combinatie met de grote mogelijkheden voor beheer van rechthebbenden kan leiden tot een situatie van versnippering van repertoire. Daarnaast bestaat de verwachting dat de majors waarschijnlijk hun MR online rechten zelf zullen blijven beheren en deze dus niet centraal zullen laten beheren door een hub. Hierdoor bestaat het risico dat rechtenbeheer in de praktijk administratief behoorlijk ingewikkeld wordt.

2). Zoals hiervoor gesteld krijgen hubs onder de richtlijn de mogelijkheid om multi territoriale licenties te verstrekken aan DSP's voor online muzikaanbod. Wanneer deze hubs tevens het repertoire beheren van de kleine CBO's, dan kan de situatie ontstaan dat

online tarieven voor gebruikers in Nederland in grote mate beïnvloed worden door deze hubs.

3) In het bijzonder wordt voor de Nederlandse CBO's opgemerkt dat ervoor moet worden gewaakt dat met het voorstel Wet Toezicht en de daarmee samenhangende te verwachten AMvB's, de regeldruk op Nederlandse CBO's niet zo hoog wordt dat de concurrentiepositie van Nederlandse CBO's ongelijk is aan die van de buitenlandse CBO's. De richtlijn bevat minimum harmonisatie en de het wetsontwerp Toezicht Collectief Beheer is op een aantal vlakken strenger.

Buma/Stemra vindt het belangrijk dat de waarborgen die de Europese Commissie voorstelt in de richtlijn blijven staan. Deze waarborgen zijn namelijk belangrijk ter bescherming van de culturele diversiteit en de "kleinere" CBO's en nationale rechthebbenden.

Michael de Vries (jurist Buma/Stemra)

Anja Kroeze (General Counsel Buma/Stemra)

⁶ SEO economische onderzoek, Digitale drempels, knelpunten voor legaal digitaal aanbod in de creatieve industrie, Amsterdam, juni 2012, samenvatting, blz. ii.